

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ ศาสตราจารย์ ดร.อัคราทร จุฬารัตน รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๔๕

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับจดทะเบียนพรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติโครงการและแผนงานของพรรคพลังธรรมในรอบปี ๒๕๔๔ จำนวน ๕ โครงการ งบประมาณ ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน) โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนพรรคการเมืองทุกพรรคที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๔ จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ครั้ง โดยขอให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ที่หัวหน้าพรรคการเมืองมอบหมาย

เป็นหนังสือและเหรียญกษาปณ์การเมืองเป็นผู้รับรองสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานทุกแผน

ผู้ถูกร้องได้จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค ในรอบปี ๒๕๔๘ ทางโทรสารเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ลงรับไว้เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบต่อมาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องได้จัดส่งต้นฉบับแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค ในรอบปี ๒๕๔๘ ซึ่งได้เคยส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทางโทรสารแล้ว แต่ไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจนและไม่อาจตรวจสอบได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่ และได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงเสนอประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนจึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินในปี ๒๕๔๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า เนื่องจากการจัดทำหลักฐานการใช้จ่ายเงินในรอบปีนี้ จะต้องยึดมาตรฐานเดียวกันกับหลักฐานทางบัญชีในกรณีของปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องจึงต้องปรับปรุงหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้อง และอาจต้องคืนเงินบางส่วนที่จัดทำหลักฐานไม่ครบคลุมครบถ้วนถูกต้อง และแจ้งว่าได้ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างดี จึงพยายามให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคใหม่เพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับงาน อีกทั้งได้ตัดสินใจไม่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๙ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มีเวลาปรับระบบการบริหารและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่เข้ารับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายและข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง และได้แจ้งว่าจะปรับปรุงข้อผิดพลาดทางบัญชีและจัดทำงบการเงินประจำปีที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อนำเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคได้ทันในการประชุมสามัญวิสามัญต่อไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ว่า เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบกรณีที่มีผู้ร้อง ได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๔ เฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงินแต่ไม่ได้ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบ ได้ว่า ผู้ร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๔ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน) ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงตามนัย มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงให้ นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ร้อง ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ พร้อมทั้งแจ้งให้พรรคผู้ร้องทราบ และให้สำนักกฎหมายและคดีร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เพื่อให้ดำเนินคดีอาญากับนายภมร นวรัตน์กร หัวหน้าพรรคผู้ร้อง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ประกอบมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ และให้โอกาสผู้ร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

นายภมร นวรัตน์กร รักษาการหัวหน้าพรรคผู้ร้อง ได้ยื่นคำร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ฉบับลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ พร้อมเอกสารหลักฐานต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า พรรคผู้ร้อง ได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ และได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ร้องชุดปัจจุบันได้เข้าปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเนื่องจากตำแหน่งกรรมการบริหารว่างลงเกินกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๘ (๒) ปัจจุบันมีคณะกรรมการบริหารรักษาการ ตามข้อบังคับพรรค จำนวน ๔ คน โดยยังไม่มีกรรมการเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ เนื่องจากเกิด ความขัดแย้งภายใน

ในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับการอนุมัติเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการและแผนงาน จำนวน ๕ โครงการ เป็นเงิน ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน) จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และเบิกจ่ายเงินไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์แล้ว โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ มีการแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไปร่วมสังเกตการณ์และจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกครั้งไป

ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ และ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ทุกพรรคการเมือง จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ต่อมา เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยวิธีส่งทางโทรสาร ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับในวันเดียวกัน และส่งต้นฉบับรายงานทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารในวันถัดมา คือวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ ก่อนยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ผู้ถูกร้องได้แจ้งด้วยวาจาให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่า การนำส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินต้องล่าช้า เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๓๔๕๓ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แจ้งผลการตรวจสอบงบการเงินผู้ถูกร้อง ประจำปี ๒๕๔๓ กรณีตรวจพบข้อผิดพลาดและบกพร่องบางประการ โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดบกพร่องให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๘ เพื่อยกยอดไปจัดทำงบการเงินปี ๒๕๔๘ และบันทึกรายการเปิดบัญชีปี ๒๕๔๕ ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และให้จัดส่งเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพรรคได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการข้อผิดพลาดบกพร่องให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคได้รับหนังสือ ซึ่งในจำนวนรายการบัญชีที่จะต้องแก้ไข มีกรณีสำคัญ คือ หลักฐานการรับเงินและจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทาง โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ถูกร้อง

นำส่งหลักฐานการจ่ายค่าพาหนะเดินทางให้กับสมาชิกพรรค (ผู้เข้าร่วมกิจกรรม) เป็นรายบุคคล แต่ผู้ถูกร้องได้ทักท้วงว่าไม่สามารถนำส่งหลักฐานเช่นนั้น เนื่องจากการจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นการเหมาจ่ายให้แก่ผู้ให้บริการรถเช่า มิได้จ่ายเป็นรายบุคคล และได้ปฏิบัติเช่นนี้ทุกปี หากมีการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ย่อมเท่ากับว่าคณะกรรมการบริหารพรรคได้ร่วมกันจัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จและแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ผู้ถูกร้องได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยอมรับหลักฐานการใช้จ่ายเงินที่พรรคได้รับรองความถูกต้องแล้ว ในระหว่างการเจรจาข้อยุติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๕๕๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงิน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๕๕๘๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนกรณีโครงการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/๖๐๔๔ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้รับหลักฐานที่แสดงว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขรายการข้อผิดพลาดบกพร่องของงบการเงิน ประจำปี ๒๕๕๓

ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือชี้แจงการใช้จ่ายเงินและงบการเงินประจำปี ๒๕๕๓ และปี ๒๕๕๔ ต่อผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่าผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างการปรับปรุงรายการทางบัญชีและอาจมีการคืนเงินบางส่วนที่การจัดทำหลักฐานไม่ครอบคลุมครบถ้วน ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ รักษาการหัวหน้าพรรคและผู้อำนวยการพรรค ผู้ถูกร้องได้เดินทางไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อชี้แจงผลการปรับปรุงรายการทางบัญชี และการนำส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินประจำปี ๒๕๕๔ ซึ่งมีสาระสำคัญคือการแก้ไขรายงานทางบัญชีในรอบปี ๒๕๕๓ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้ปิดบัญชีและได้จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรอง พร้อมเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคอนุมัติ จากนั้นได้ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ครบถ้วนแล้ว ส่วนกรณีเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมประจำปี ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องประสบความสำเร็จในการจัดทำหลักฐานให้ตรงตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเฉพาะหลักฐานการเบิกจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นรายบุคคล ซึ่งทั้งสองกรณีอยู่ระหว่างการขอความเห็นชอบ

จากคณะกรรมการบริหารพรรคให้คืนเงินที่ได้ใช้จ่ายไปให้กับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากทางการบริหารและจัดได้ดำเนินการปิดบัญชี จัดทำงบการเงิน เสนอที่ประชุมใหญ่นอมัติ แต่เนื่องจากเกิดความขัดแย้งในองค์กร การดำเนินการจึงล่าช้า

ผู้ถูกร้องเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่างตระหนักดีว่าผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานที่ได้รับอนุมัติ และได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปีปฏิบัติอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด การตัดสินใจคืนเงินให้แก่กองทุนก็เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากของการบริหารอันเกิดจากการจัดทำเอกสารและแจ้งข้อความอันเป็นที่จ พลดำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองย่อมตระหนักดีว่า ผู้ถูกร้องมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๒ จึงมิได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน และการร้องทุกข์กล่าวโทษว่าเป็นเพียงการกล่าวโทษหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง กระทำผิดกฎหมายตามนัยมาตรา ๔๐ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนการคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเนื่องจากความบกพร่องทางบัญชี เป็นประเพณีที่พรรคการเมืองกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติมาแบบสมานฉันท์โดยตลอด การไม่นำส่งเงินตามกำหนดเป็นเพียงเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนในปีถัดไป ไม่เคยเป็นเหตุให้ยุบพรรค แม้ในกรณีที่พรรคธรรมชาติไทยมิได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนประจำปีภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังเปิดโอกาสให้ชี้แจงเหตุผลเพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรม

เนื่องจากคณะกรรมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้ว ดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง สั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามหนังสือ ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ และที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๑๕๑๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะผู้ร้องย่อมทราบดีว่า การบริหารเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง จะต้องมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อขอความเห็นชอบ ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การที่ผู้ร้องนำเอาผลของคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเป็นข้อสันนิษฐานว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต มีเจตนาเอาผิดกับผู้ถูกร้องโดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องเพื่อชี้แจงเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างเหตุที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดบกพร่องให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๘ นั้น ผู้ถูกร้องไม่สามารถนำมาอ้างเพื่อเป็นเหตุที่จะไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคพลังธรรมในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ เนื่องจากข้อผิดพลาดทางบัญชีในปี ๒๕๔๗ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคพลังธรรมในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ หากผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องจะต้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือทวงถามให้พรรคพลังธรรมจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินดังกล่าว ตามหนังสือคณะกรรมการการเลือกตั้ง คำวนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด และมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๔๐ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามนัยมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาท

ตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ปรากฏตามหนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๑๑๒๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษ นายภมร นวรัตน์กร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องต่อผู้กำกับพรรคการเมืองตำรวจนครบาลปทุมวัน ดังนั้น จากกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคพลังธรรม ในรอบปี ๒๕๔๘ และกรณีไม่จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๘ แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ซึ่งกรณีดังกล่าวเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่องนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไท หน้า ๒๗ วรรคท้าย ว่า “สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าคำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลาสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เห็นว่าวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน นั้นคือวันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีบันทึกข้อความ ที่ ลต ๐๔๐๒ (ฝปส.)/๗๓๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ รายงานเรื่องผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเมื่อนับถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คือวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ จึงอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวันตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้ออ้างของผู้ถูกร้องข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน”

ในกรณีของผู้ถูกร้อง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพื่อประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ โดยที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มีมติว่าเมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบกรณีที่ถูกผู้ร้อง
ได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยส่งเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงิน แต่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย
จึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาท
ถ้วน) ถูกต้องตามความเป็นจริงตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง
ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ร้องตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ และประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะ
นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ร้อง
เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏ
ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า
“ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมือง
นั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ ให้นายทะเบียนเรียกคืน
เงินสนับสนุนดังกล่าวและให้นายทะเบียนนำเงินสนับสนุนที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน” และประกาศคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนด
ให้พรรคการเมืองที่ได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนต้องคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ด้วยเหตุดังนี้ ... ข้อ ๒๔ “พรรคการเมืองที่ได้รับจัดสรรเงินสนับสนุน ต้องส่งคืนเงินสนับสนุนด้วยเหตุใด
เหตุหนึ่ง ดังนี้ (๑) ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” และข้อ ๒๕ กำหนดว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน
ว่าพรรคการเมืองมีเหตุตามข้อ ๒๔ (๑) ให้นายทะเบียนแจ้งพรรคการเมืองนั้นส่งคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับ
การจัดสรรในปีที่มีเหตุตามข้อ ๒๔ (๑) แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง”

การเรียกคืนเงินสนับสนุนจากพรรคการเมือง กรณีไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘
หรือมาตรา ๔๐ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้เรียกคืนเงินตามประเพณีปฏิบัติตามที่

ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง แต่ปฏิบัติโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕ ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายบัญญัติให้มีโทษถึงขั้นยุบพรรคการเมืองแต่อย่างใด แต่กรณีของผู้ถูกร้อง มิได้เป็นเรื่องการเรียกคืนเงินสนับสนุนตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบว่า พรรคใช้จ่ายเงินสนับสนุนถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ จึงเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนหนังสือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๑๕๗๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เป็นหนังสือที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๘ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่จัดส่งงบการเงินของพรรคประจำปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองรับรองแล้วภายในเดือนเมษายน ของทุกปี หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญกพรรคการเมืองและให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๓๘ ซึ่งกรณีดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งงบการเงินของผู้ถูกร้องตามที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงต้องดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และดำเนินการเรียกคืนเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ประจำปี ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ดังนั้น กรณีประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องสั่งให้ ผู้ถูกร้องดำเนินการตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งสองเรื่องดังกล่าว จึงเป็นการกระทำ ที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ ประกอบกับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งตาม que ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างมิได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ (๕) เนื่องจาก ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยจัดส่งเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อ การพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญรับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้ร้อง และส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องทราบ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงเพิ่มเติม และเอกสารประกอบของผู้ร้อง และคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงมีเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้อง ไล่สวนพยานหลักฐานของคู่กรณีแต่อย่างใด

คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ต่อมา ได้มีการตรารัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ บัญญัติให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ยังคงมีผลใช้บังคับ ต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ขณะคดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้

บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ และวรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ หรือกระทำการตามมาตรา ๖๖ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปจะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบกำหนดระยะเวลารายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนด

ระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๔ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๘๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๘๕ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลยหรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

พิจารณแล้วเห็นว่า ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยบทบัญญัติในมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และในบทเฉพาะกาลมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กรณีพรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นขณะที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ และในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองดังกล่าวยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว และไม่มีบทเฉพาะกาลบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องดังกล่าวต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ แต่อย่างไรก็ดี กรณีจึงไม่อาจนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วมาใช้บังคับกับกรณีตามคำร้องนี้ได้

มีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนวันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติเรื่องการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ ว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และมาตรา ๕๑ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางกฎหมายแก่ผู้ฝ่าฝืนไว้ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น โดยความในมาตรา ๕๑ วรรคสอง บัญญัติขึ้นตอนและวิธีการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีดังกล่าวว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่ได้บัญญัติเรื่องการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองและมาตรการบังคับทางกฎหมาย โดยมีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญอย่างเดียวกันกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุตามคำร้องของผู้ร้อง จึงเป็นกรณีที่กฎหมายใหม่และกฎหมายเก่ามีบทบัญญัติสำหรับกรณีหนึ่ง ๆ อย่างเดียวกัน เมื่อกฎหมายใหม่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับกฎหมายเก่าได้บัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายเก่าไว้โดยตรง ประกอบกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ ได้บัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในกรณีเช่นว่านี้ในทางกฎหมายต้องถือว่ากฎหมายใหม่ไม่ประสงค์จะให้ใช้กฎหมายเก่า ส่วนการที่จะใช้บังคับกฎหมายใหม่ย้อนหลังไปใช้กับการกระทำที่เกิดขึ้นในขณะที่ยังมีผลใช้บังคับหรือไม่นั้น เป็นเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในขณะศาลพิจารณาพิพากษาคดี สำหรับคดีตามคำร้องนี้ การที่จะพิจารณาถึงประเด็นการกระทำอันเป็นมูลเหตุในการยื่นคำร้องในคดีนี้ว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำการเช่นว่านั้นหรือไม่ แม้ว่าจะต้องใช้บทบัญญัติของกฎหมายในขณะเกิดเหตุมาใช้ประกอบการพิจารณาในประเด็นดังกล่าวได้ก็ตาม แต่การใช้กฎหมายในขณะศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคดีตามคำร้องนี้ ศาลชอบที่จะนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้เป็นฐานอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี ดังนั้น จึงเห็นว่า ชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้เป็นฐานอำนาจเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดคดีตามคำร้องนี้

สำหรับในส่วนของมาตรา ๘๒ ประกอบกับมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดว่าเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการรายงานแล้ว

หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะที่ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ นั้น บทบัญญัติดังกล่าวยังมีได้ตราขึ้นใช้บังคับ บทบัญญัติในมาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติขึ้นภายหลัง จึงไม่กระทบกระเทือนถึงการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยชอบด้วยมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว ดังนั้น การยื่นคำร้องนี้จึงสมบูรณ์ และชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๕๑ ด้วย

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องให้การต่อสู้ว่าคำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลาสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการประชุมครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เพื่อพิจารณาเรื่องที่พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้เงินสนับสนุนของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้นายทะเบียน พรรคการเมือง ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และนายทะเบียน ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ วันที่ผู้ร้องทราบถึงเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องทราบมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ กรณีจึงอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ร้องทราบถึงเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญและมีผลใช้บังคับในขณะนั้นแล้ว ข้ออ้างของผู้ถูกร้องในข้อนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

ผู้ร้องยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕

วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติเรื่องการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินไว้ในมาตรา ๖๒ ว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป โดยได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสองว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเป็นเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น เห็นว่า บทบัญญัติในมาตราดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และการที่จะวินิจฉัยว่ามีเหตุตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง หรือไม่นั้น จำต้องวินิจฉัยด้วยว่าพรรคการเมืองได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๒ ที่ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ และพรรคการเมืองได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ โดยพิจารณาเงื่อนไขว่าพรรคการเมืองได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๑ โดยในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับการอนุมัติเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจำนวน ๕ โครงการ เป็นเงิน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่รายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙ และที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบ

ปี ๒๕๔๘ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม และวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทางโทรสาร เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ และส่งต้นฉบับรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวทางไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙ แต่ไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบ ผู้ร้องพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนจึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับจากวันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้แก่ผู้ร้อง ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ค่วนที่สุดที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๙ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๙ และประสานกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ถือเป็นเหตุในการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีภาระหน้าที่ในการผดุงไว้ซึ่งหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่คัดสรรผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร การบริหารและจัดการภายในพรรคการเมืองจึงมีลักษณะที่พิเศษและแตกต่างจากองค์กรในฝ่ายบริหารโดยทั่วไป และการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้บรรลุวัตถุประสงค์ การดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๖๒ จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาพรรคการเมืองและการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย และในทางตรงกันข้าม หากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ก็อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาพรรคการเมืองและเป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังจะเห็นได้จากมาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับพรรคการเมืองที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ ว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะไม่ดำเนินการตามมาตรา ๖๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปจะขอจัดตั้ง

พรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคของพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ได้บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมิใช่กำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง และคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยไว้ตามคำวินิจฉัยที่ ๓ - ๕/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ว่า ประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับการกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) ได้ เพราะเป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิทางการเมือง ซึ่งมีใช้โทษทางอาญา มาตรการดังกล่าวเป็นเพียงมาตรการทางกฎหมายที่เกิดจากผลของกฎหมายที่ให้อำนาจในการยุบพรรคการเมืองที่กระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีโอกาสที่จะกระทำการอันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายซ้ำอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การมีกฎหมายกำหนดว่าบุคคลใดสมควรมีสิทธิเลือกตั้งเพื่อให้เหมาะสมแก่สภาพแห่งสังคม หรือเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในสังคมนั้นดำรงอยู่ต่อไปย่อมมิได้

ปัจจุบันพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเรื่องการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๘๒ ว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายไว้ในมาตรา ๕๑ ว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น และกำหนดมาตรการบังคับเพิ่มเติมอันเป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองเพิ่มเติมไว้ในมาตรา ๕๘ ด้วยว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้ตั้งยุบพรรคการเมือง บทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงถึงขนาดที่กฎหมายจะกำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายไว้ด้วยการจำกัดสิทธิทางการเมืองของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และเนื่องจากการจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวเกิดขึ้น โดยผลของกฎหมายอันเนื่องมาจากกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง แม้ว่าการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญของนายทะเบียนจะมีได้มีคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งจำกัดสิทธิทางการเมืองเช่นนั้นก็ตาม หากพฤติการณ์และการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีการกระทำอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๘ แล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันทางกฎหมายต่อการใช้ดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจที่จะยกบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยและสั่งให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวได้

เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองกระทำการ และมูลเหตุในการยื่นคำร้องนี้เกิดขึ้นขณะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ และต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว และบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ว่าพรรคการเมืองจะต้องกระทำการเช่นเดียวกับมาตรา ๖๒ ด้วย อันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายให้พรรคการเมืองยังคงต้องกระทำเช่นนั้นด้วย ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ ได้บัญญัติว่า ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ ได้บัญญัติถึงเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไว้ทำนองเดียวกัน ดังนั้น เมื่อพบบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ได้บัญญัติเรื่องเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่นเดียวกับมาตรา ๖๒ ว่า พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยกำหนดเงื่อนไขการยื่นรายงานดังกล่าวว่าให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปเช่นเดียวกัน จึงชอบที่จะนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับกับคดีนี้

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า มีเหตุควรยุบพรรคผู้ถูกร้องหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งทางโทรสารเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ และส่งต้นฉบับเอกสารดังกล่าวทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ คำวนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ถูกร้องให้จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือ และก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลาการรายงานในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือถึงผู้ถูกร้องตามหนังสือที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ และที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แจ้งว่าให้ทุกพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว ที่ผู้ถูกร้องให้การต่อสู้ว่าอยู่ระหว่างการปรับปรุงรายการข้อผิดพลาด โดยจะมีการคืนเงินให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง และไม่อาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคได้ เนื่องจากมีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ ที่ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุม

หรือดำเนินการใด ๆ ในทางการเมืองนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าประเด็นที่ผู้ถูกร้องให้การโต้แย้งดังกล่าว เป็นเรื่องการบริหารจัดการภายในทางราชการของพรรค และมีได้เกี่ยวข้องกับประกาศคณะปฏิรูปฯ ดังกล่าว แม้ว่าผู้ถูกร้องจะยื่นรายงานการใช้จ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริง รับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยผู้ถูกร้องไม่อาจแสดงหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินที่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติและถูกต้องตามความเป็นจริงต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบกับมาตรา ๘๒ และ เนื่องจากข้อเท็จจริงตามคำร้องไม่อาจรับฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรค มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงกระทำการดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไข การกระทำดังกล่าว จึงไม่มีเหตุที่จะตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๕๘

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า สมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบกับมาตรา ๘๒

ศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน

รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ